

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt árjegyzék szerint számít fel.

Felhívás előfizetésre.

Lapunk XIV-ik évfolyamának 4-ik negyede között a szokott bizalommal fordulunk előfizetőinkhez és az olvasóközösséghez, hogy bennünket súlyos küzdelemünkben, mely Szentés város és vidéke, tehát Csongrádvármegye javára irányul, — miként eddig tették, ezután is támogatásukban részesítsenek.

Nem igérünk újat, nem változtatunk semmit programunkon és elveinken. A megkezdett egyenes úton haladunk tovább ezután is és hisszük, hogy azok az eszmék, melyek mellé küzdőkül sorakoztunk, előbb vagy utóbb diadalra fognak jutni az érettük folytatott kitartó és fáradhatatlan küzdelemben.

Lapunk egész tere kizárólag szűkebb hazának érdekének lesz ezután is szentelve. Tárcarovatunkban csakis irodalmi színvonalon álló tárcaközleményeket hozunk. Ujítás csupán az lesz, hogy ezentül — a többfelől nyilvánuló ohajnak megfelelően — az elhunytak névsorát is közöljük időszakonként.

A »Szentés és Vidéke« előfizetési ára is marad a régi:

Negyedévre — — — 1 ft 25 kr.
Félévre — — — 2 „ 50 „

mely összeg vidékről legcélyszerűbben postautalvánnyal küldhető be, míg helybeli előfizetőink akár a kiadóhivatalban akár a lapkihordók útján fizethetik be díjaikat.

Szentésen, 1893. október hó.

Tisztelettel:

A »SZENTES és VIDÉKE«
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Tűzoltóság és tűzvizsgálat.

Utóbbi pár hét alatt 4 tüzeset fordult elő Szentésen, kettő a belterületen, kettő pedig a külterületen és ez a gyakori tűzveszedelem eléggé indokoltá teszi, hogy úgy a tűzoltóság szervezésével, valamint — tapasztalataink révén — a tűzvizsgálat kérdésével is foglalkozzunk kissé.

Az alföldet kivéve, alig hisszük, hogy az ország bármely más részében is annyira ragaszkodnának az avatag szokásokhoz tűzveszedelmek idején mint nálunk, sőt az alföld előrehaladottabb vidékeiben is, tudjuk — rég szakitottak már e részben az ódsággal.

Mi itt Szentésen különösen hátra vagyunk még e téren. Igaz, hogy Szentés népe tűzveszedelem esetén többnyire szép jelét adja segítő készségének, de — nem minden esetben. Rá fogunk mutatni: mely esetekben nem és hogy már ez esetek maguk is sürgős szükségé teszik a rendszeres tűzoltóság szervezését.

Nálunk például — az az ódsi szokás áll fenn ma is, hogy, — ha külterületen üt ki tűz, lehet az akár a város közvetlen közelében, alig

100—200 lépésre a belhatártól, hát előbb futkosni kell főkapitányhoz, — kihez, hogy adjon engedélyt a tűzfecskendő kivonulására. Hogy azalatt, míg ez az engedély megjön, egy vagyon lesz a város szemelattára a lángek martaléka: ez mellékes kérdés. A fő a »c o p f«, az, hogy a g y a k o r l a t i szokáson valamiképpen csorba ne essék.

Máshol, ahol emberiesebb felfogás kapott lábra, ez persze másként van.

D o r o s m á r a, hogy a multkoriban tűz volt, a s z e g e d i tűzoltóság is kivonult azt lokalizálni, tehát S z e g e d t ű z f e c s k e n d ő i s e g i t e t t e k e l o l t a n i a d o r o s m a i tüzet. Nálunk az a külterületi lakos ugyanolyan adófizető mint a belterületi, csakúgy izzadja a pótdát egyik mint a másik. De mert amaz a külterületen lakik, hát vagyona szabad prédája lehet a tűznek, a nélkül, hogy az ő adó-fillérével is fentartott tűzoltó-eszközöket igénybe venni joga legyen, no mert, hogy ezt az avatag »c o p f« nem engedi meg.

Ujabbán a város képviselőtestülete elhatározta ugyan, a külterület részére két tűzfecskendő beszerzését, de ezek a várostól jó távol eső hátr rendelkezésére fognak bocsátatni, ami természetes és a város közvetlen közelében eső külterület lakossága, miként eddig, ezután is isten kegyelmére lesz hagyva, ha tűzveszedelem sujt le vagyonaára.

Ha egyéb nem, azt hisszük, ez magában is égetően szükségessé teszi a tűzoltóság szervezését. De szükségessé teszi az a körülmény is, hogy csakis szervezett tűzoltóság képes állandóan felügyelni a tűzoltó-szerek és fecskendők jó karban tartására és akkor nem esik meg az a csúfság, hogy — miként egyik legutóbbi, a város közvetlen közelében volt tüzesetnél is előfordult — a főkapitány csupán a második tűzfecskendő kivétel engedte meg, amely a helyszínen használhatatlannak bizonyult és parádénak állt a kút mellett.

De nem esik meg az sem, amit ugyanitt tapasztaltunk, hogy t. i. pénzért kell a veszedelem elfojtására erőket alkalmazni, akik a tűzfecskendő szivattyúrúdjait húzzák. Mert a külterületi tűz nem ösztönzi segítségére a népet, ha még olyan közel esik is a városhoz. Nem féltik tőle a saját tűzhelyüket, hát hagyják: h a d d é g j e n .

Mindez a visszásság nem szüntethető meg másként: csupán a tűzoltóság szervezésével, mert csak egy ily jól szervezett és kellően begyakorolt testülettől lehet elvárni és megkövetelni, hogy a tűzveszedelem elfojtására kivonuljon és tehetsége szerint mindent elkövessen, bárhol keletkezik is az a tűzveszedelem, bent a városban, vagy a külterületen, legalább bizonyos — könnyen elérhető távolságon a várostól.

A tűzoltóság szervezésének kérdése ez idő szerint úgy is vajudik nálunk. Meg kell valóítani az eszmét mielőbb, még pedig nem pusztán egy önkéntes tűzoltó-egylet alakításával, hanem rendszeres szolgálatra kötelezett és arra direkt alkalmazott tűzoltóság szervezésével is, nehogy az önkéntes tűzoltóság csak a ciltra uniformis üres parádéja legyen.

Áttérve a tűzvizsgálatra, e téren szintén vajmi furcsa tapasztalataink vannak.

Tudjuk ugyanis, hogy a rendőrhatalóság feladata, előforduló tüzesetnél annak keletkezése okát kipuhatólni, vagyis: az úgynevezett tűzvizsgálatot megejteni és annak eredményéhez képest az esetleg szükséges megtorló lépéseket foganatosítani.

Nos, amit e részben tapasztaltunk, az olyan felháborító, hogy elítéléséhez nem találunk eléggé kemény szavakat.

Gyakorlati példával vagyunk kénytelenek e tapasztalatunkat nyilvánvalóvá tenni, hogy mégtse mindenki: miként folyik nálunk az ilyen tűzvizsgálat.

A legutóbbi túl a kurcai tűzveszenél tanúi voltunk az ily vizsgálat megindításának.

A tűz éjjel ütött ki. Segítő kéz alig volt a veszedelem elfojtására, amin néhány, az intelligens osztályhoz tartozó férfi, a kéményseprő vállalkozó az embereivel és a gyártelep kintlakó munkásai fáradoztak csupán, míg a kicsődült nagy tömeg látványosságnak vette az egészet és sorából pénzért kellett felfogadni a szivattyúnál segédkezőket.

Es ebben a nagy veszedelemben kijön a főkapitány a helyszínre, és ott hol egyik hola másik gyári alkalmazottat hívja félre és vonja el az oltástól, hogy ott megkezdje a tűzvizsgálatot, kihallgatásokat eszközöljön: hogy és miként, mikor ütött ki hát a tűz? ki aludt

akkor ki nem? ki vette észre először, ki nem? és mikor vették észre és ki tudná, mi mind olyanokat, aminek a megtudásától éppen nem késik el akkor sem, ha a veszedelem elfojtása után, vagy akár csak másnap is tudakolja.

Ez a tűvizsgálat megkezdése és ez történik akkor, amikor ha még száz meg száz alkalmazottja volna is annak az égő gyárnak, megannyi megtalálja a dolgot a tűzoltásnál; ez történet akkor, amikor segítők kére a legnagyobb szükség van. Ilyenkor a főkapitány nem az iránt intézkedik, hogy — ha létra nincs kellő számú és hosszúságú, hát hozzanak ki nehányt a város közelfekvő tűzoltó-felszereléséből, — hanem jár-kele előre-hátra, hogy a tűzoltásnál segédkezőket munkájuktól elvonja és ilyes kérdésekkel zaklassa.

Aztán, mikor mindeniket elvonta így vagy 2—3 izomban a tűzoltástól, — mint ki dolgot és kötelességét a legjobban teljesítette, hazatér ágyába megnyugodni, ott hagyván egy rendőrt és annak kötelességévé tevén — nem azt, hogy az oltás munkájára felügyeljen, hanem: hogy neki másnap reggel okvetlenül jelentést tegyen ám arról, hogy és miként, mikor, milyen körülmények közt keletkezett az a tűz.

De hát, ha az erről való jelentéstételt a főkapitány úr utólag mégis a rendőrré bízta: ugyan miért fogantatosította hát ő maga személyesen azokat a kihallgatásokat és mi szükség volt arra, hogy a veszedelem tetőpontján a segítő kezeket elvonja a tűzoltástól, félrehíván őket vallatóra? — Ezt fogja bizonytalán kérdezni mindenki és ezt kérdezzük mi is.

Választ azonban nem tudunk adni e kérdésre. Az ilyen tűvizsgálat bizonyára a rendőri eréli és tapintat örök titkát is fogja képezni.

Azt azonban tudjuk, hogy nagy ideje volna: szervezni a tűzoltóságot és előforduló veszedelem esetén egy kicsit kevesebb eréllet, és több tapintatot tanusítania a rendőrségnek.

Az új egészségügyi felügyelőik.

A belügyminiszter arra a sajnos tapasztalásra jutott, hogy a járványok terjedésének megakadályozását, a ragályos betegségek kiirtását s általában a közegészségügyi viszonyok javítását a végrehajtásnak miniszteri közegek által a helyszínen való ellenőrzése nélkül elérni nem lehet. E feladatoknak pedig a most rendelkezésére álló ellenőrző közegekkel nem képes megfelelni a miniszter s ennél fogva elhatározta az egészségügyi felügyelőik számának négygyel való szaporítását. Szolgáltatuk szervezését úgy kontemplálja, hogy a nyolc felügyelő közül hat, az ország földrajzi s népességi viszonyaira való tekintettel alakítandó egy-egy kerület közegészségi viszonyainak állandó megfigyelésével és ellenőrzésével bíznák meg és mindenki felügyelő kerületét évenként legalább kétszer beutazván, annak viszonyaival alaposan megismerkedhetnek. A közegészségügyi felügyelőik feladata leend rendkívüli esetekben, járványok idején az ellenőrzést a helyszínen gyakorolni

s a rendes és rendkívüli viszonyok közt szerzett tapasztalatok alapján a kerület egészségügyi viszonyairól a miniszternek s általa a törvényhozásnak hű képet nyújtani. A nyolcadik felügyelőt, ki eddig is majdnem kizárólag a trachoma ügyével volt elfoglalva, továbbra is ez ügynek óhajta megtartani a miniszter. A rendszerszintendő négy új felügyelő állás közül kettőt már a jövő év elején, kettőt az év közepe táján szándékozik a miniszter betölteni.

Öröm és gyász Dorosmán.

— A „nem osztók” győzelme. —

Nagy napra virradt Dorosma vasárnapra: a közbirtokosság közgyűlésére.

Eldölt vége az „osztók” és „nem osztók” között az ádlatlan harc, a földet „nem osztók” győzelmével.

Utolsó felvonása volt ez a rendőri beavatkozásokra szorult előzményeknek, az ajtó felszítéseknek, a kassza felfoglalásoknak és egyéb zajos operetti jeleneteknek. Csöndes, nyugodt utolsó felvonása, a törvényesség koráitain belül.

A „nem osztók” öröme, s az „osztók” gyásza kísérte a gyűlés eredményét.

Az „osztók” azonban passzív ellenállásra készülnek gyászukba burkolódva s megkezdették a passzív ellenállást már az ülés második aktusánál, midőn a százas bizottság tisztviselői megválasztásában részt sem vettek.

A kun vitézek nem adják meg magukat egykönnyen s keresik tovább az „osztók” igazságát.

A gyűlés lefolyásáról tudósítunk a következők:

A dorosmai közbirtokosság folyó hó elsején K a f f k a László miniszteri biztos elnökelete alatt tisztújító közgyűlést megtartotta s azon mindkét párt jogi képviselője: az osztópárt képviselőben dr. Holló Lajos és a nem osztó párt képviselőben dr. Ujj József ügyvédek is részt vettek.

A szavazás reggel 9 óratól délután 5 óráig szakadatlanul tartott s az ügyvezetett nem osztó párt: I l l é s Antal, C z é k u s Andor és társaiknak g y ő z e l m e v e l végződött.

Összesen beadatot 379 szavazat, ebből érvénytelennek nyilvánított 10 szavazat, az 569 érvényes szavazatból a nem osztó párt, I l l é s Antal és társai kaptak 374 szavazatot, az osztó párt, F a r k a s Vince, K o m á r o m y Ede és társai pedig 195 szavazatot.

Első sorban a százas bizottságra ejtették meg a szavazást szavazó-lapokkal s minthogy a szavazásnál az osztó párt kisebbségben maradt: a százas bizottság által kijelölt tisztviselői szavazásoknál az osztók már részt sem vettek, de részvételüknek célja sem lett volna, mert a győztes nem osztó párt az egyes tisztviselői állásokra csak saját pártbeliét jelölté, úgy hogy ennek folytán elnökké V a r g a Imre, pénztárnokká I l l é s Antal és jegyzővé D u d á s Béla egyhangúlag választották meg.

Az osztó párti F a r k a s Vince és társai által méltatlanul meghurcolt és a belügyminiszternél is bevádolt K e l e m e n Béla dr. főszolgabírónak a győztes párt szintén szép elégteltet szolgáltatott, bevalasztván őt a közbirtokossági intéző bizottságba tagul.

Csáky gróf rendelete a magyar nyelvről.

Fontos körrendeletet intézett a közoktatási miniszter az összes törvényhatóságokhoz, felszólítva őket, hogy a magyar nyelv kötelező oktatásáról szóló népiskolai törvény megtartására a legszigorúbban ügyeljenek föl s hozzá ez év december végeig ki-merítő jelentést terjesszenek. A rendelet ama községi és felekezeti népiskolákat fenyegeti, melyek közül 2387 intézetben éppen nem, vagy hanyagul tanították a magyar nyelvet, 1601 tanítót alkalmaztak, ki maga se tud magyarul, 2984 oly tanítót, kinek oklevele nincs. A miniszter remélhetőleg élni kíván

ama jogával, hogy e hasznavehetetlen tanítókat eltiltsa az oktatástól, esetleg a tanítens intézeteket bezárassa, helyükbe állami népiskolákat állítván.

A rendelet szövege ez:

A vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

43760. szám.

Valamennyi megyei és városi közigazgatási bizottságnak.

A magyar nyelv tanításáról szóló 1879. évi 18. tc. pontos végrehajtása tárgyában ismétellen kiadott rendeletek dacára, a népoktatási tanintézetek 1891—92. tanévi működéséről beérkezett adatokból megállapítottam, hogy az említett tanévben az ország 25505 tanítója közül 1601 nem birt a magyar nyelvet oktató képességgel és 2387 népiskola volt, melyben a magyar nyelv sikertelenül vagy egyáltalában nem tanítottott, sőt ugyanakkor 2984 tanítói oklevélrel nem bíró egyén alkalmaztatott tanítói állomásokra.

Ezen adatok kétségtelenül teszik, hogy az említett törvények rendelkezésének végrehajtása iránt az iskola fenntartók és a hatóságok még most nem tették meg mindazon intézkedéseket, melyeket a törvény és a rendeletek szigorú kötelességükül szabtak meg. Felhívom ennél fogva a bizottságot, hogy az 1885. évi majus hó 28-án 20301. szám alatt kiadott körrendelet alapján gondoskodjék arról, miképp a tapasztalt bajok orvosoltasának.

E végett az idézett számú körrendelet szerint állapítsa meg, hogy a törvényhatóság területén működő összes népiskolai tanítók közül melyik magyarul nem tudó tanító alkalmazása tekintendő semminek és érvénytelennek. Értesítse arról az érdektel iskolafentartót, illetőleg annak iskolai főhatóságát, s ha a kifogásolt tanító helyett, a közigazgatási bizottság által kitűzendő határidő alatt nem alkalmaztatnék magyarul tudó, kellő képességgel bíró tanítót, akkor az illető magyarul nem tudó tanítónak a tanítástól való eltiltása iránt azonnal tegyen jelentést hozzám. Hasonlóan kell eljárni az 1868. évi óta tanítóul alkalmazott, de tanképesítő oklevéllel nem bíró egyénekre nézve.

Felhívom továbbá a közigazgatási bizottságot, hogy állapítsa meg, mely népiskolában nem felel meg a magyar nyelv tanításának eredménye az 1879. évi 18. tc. követelményeknek, s azután szólítsa fel az érdektel iskola főhatóságát, hogy a közigazgatási bizottság által megállapított határidő alatt tegye meg a szükséges intézkedést a magyar nyelv tanításának eredményesebbé tételére iránt. Ha a kívánt intézkedés ez alatt meg nem történne, vagy a magyar nyelv tanításának azonnali sem lenne több sikere, akkor a közigazgatási bizottság tegyen hozzám jelentést, hogy az 1879. évi 18. tc. 6. §-ának 3-ik pontja értelmében eljárassak. A kir. tanfelügyelőt egyidejűleg megbízom, hogy az említett körülményekre vonatkozó és birtokában levő adatokat a közigazgatási bizottság rendelkezésére bocsássa.

Jelen rendelet megérkezése iránt tendó összes intézkedésről folyó évi december végéig az egész törvényhatóságra vonatkozó általános jelentést tegyen hozzám.

Budapest, 1893. szept. 25-én.

Gróf Csáky, s. k.

Ujdonságok.

Szentes, 1893. október 5.

— **Személyi hir.** Cs a t ó Zsigmond dr. alispán a f. hó 4-én Budapestre utazott a kereskedelmi minisztériumhoz, a szentes-vársárhelyi vasútvonal megnyitása és műtanrendőri bejárása ügyében.

— **Csongrádvármegye igazoló választmánya** a f. hó 4-én délelőtt és délután gyűlésezett, Ó n o d y Lajos biz. elnök elnökléte alatt, az 1894-ik évre érvényes megyebizottsági virilis tagok névjegyzékének összeállítása

tárgyában. A választmány által összeállított névsor ellen majdan a bíráló bizottsághoz lehet főlebbezni.

— **A vasútmegnyitás elhalasztása.** Ugy volt, hogy a f. hó 9-én tartják meg a szentes-vásárhelyi vasútvonalon a múltanrendőri bejárat bizonyos ünnepséggel és másnap, 10-én átadják az új vasutat a közforgalomnak. Az építési vállalkozó maga ily szellemben kapta meg az értesítést a kereskedelmi minisztériumtól. Minthogy azonban az építendő érdekelttség ugyane tárgyban semmiféle hivatalos értesülést sem nyert fölülről, ennek folytán az érdekelttség végrehajtó bizottsága f. hó 3-iki ülésének határozatából, a bizottság h. elnöke, Csátó Zsigmond dr. alispán ez ügyben a f. hó 4-ére személyesen ment fel Budapestre, honnan még ugyanaz nap délután táviratilag értesítette a vármegyét, hogy az új vonal múltanrendőri bejárása 10 nappal elhalasztott és e szerint a f. hó 9-ike helyett 14-én tartatik meg, — úgy látszik minden ünnepség nélkül, mert meghívók a megnyitás aktusára nem bocsátatnak ki.

— **Szeged fölírata.** A harmadik egyetem ügyében megindult mozgalom Szeged városát is arra bírta, hogy fölírattal intézzen Csáky miniszterhez, a melyben azt kérje, hogy a harmadik egyetemet Szegeden állítsák föl. A csinosan kiállított fölirat a legteljesebb figyelemre méltó. A nyugodt, őszint hang, a mely benne nyilvánul, a meggyőző okok, a melyekkel előáll s az a tiszta, tárgyilagos kép, a mit nyújt: igen jó hatást tesz. Szeged közönsége e fölírathat nem polemizál az egyetemet megnyerni akaró többi városokkal s különösen Pozsonnyal és egy árva szóval sem dicseri magát amazok hátrányára. De méltósággal hivatkozik ama tényekre, a melyek a harmadik egyetem helyéül Szegedet jelölik ki s rámutat a város lakosságának gyarmatosító és magyarosító erejére, oly adatok kapcsán, a melyek előtt féltlenül meg kell hajolni. E fölirat határozottan Szeged javára billenti a mérleget és szinte kétségtelenné teszi, hogy elfogulatlan és helyes mérlegelés után a versenyben ő lesz a nyertes.

— **Garázdalkodó unjokok.** Réges-régi szokás az, hogy a katonákhoz bevonuló unjokok, a szülőhelyiségükből való eltávozás előtti napokban vig mázsika-szóval rojják végig az utcákat és járnak-kelnek korcsmából ki, korcsmába be. Jó vagy rossz-e az a szokás városban, — e fölött nem vitázunk. Tény, hogy fennáll és hogy az unjoc urak túlnyomó része igen csak mámoros fejűleg hagyja el a várost, mikor vasútra száll, hogy berukkoljon. A kapatos ember 8 tized része pedig rendszerint garázda, kötekedő. A f. hó 3-án aztán ez a kapatoságból eredő kötekedés csaknem véres összeköztözést szült néhány akkor bevonuló unjoc és a vasúton kint levő csendőrök közt és valóban dicséret illeti a csendőrt, hogy hidegvérrel és nyugalommal az őt ok nélkül inzultáló garázdalkodó ifjak közt megőrizze, bár fegyverést már védelemre emelte, még sem használta, dacára annak, hogy ehhez joga lett volna. Mert ez által lehetővé tette azt, hogy az indulóház véres jelenetek színhelye nem lőn. Azonban — e tapasztalaton okulva — a jövőben helyén lesz, ha az illetékes hatóság megfelelő rendőri erőt küld ki ilyen alkalmakor az indulóházhoz. Mert nem mindég kerül oda olyan nyugodt, megmondott csendőrök, mint ez alkalommal és ha az unjokok garázdalkodása folytán aztán véres összeköztözésre fajul az ilyes otromba kötekedés, — bizony akkor a felelősség egész sulya a rendőrhatalomra nehezül a kiontott véért.

— **Visszaléptett szerkesztő.** A Szentesi Lap felelős-szerkesztője: Pintér

Gyula, ez állásotól visszalépett. A nevezett lap f. évi 118-iki számának vezércikkében tudatja ezt a közönséggel, egy füst alatt megtevév önmagát, a Sima Ferenc ellenjegyzésével, legújabb csongrádmegei mártírrá, akivel mi járattuk a Golgotát. A szerkesztő-változás ténye épp oly hidegen hagy bennünket, mint az ellenjegyző főszerkesztő azon kijelentése, hogy ez által a Szentesi Lap semmi tekintetben sem fog megváltozni. Hiszen ezt, e kijelentés nélkül is jól tudjuk. Azonban a visszaléptő szerkesztő nyilatkozatában olyan dolgok foglaltatnak, amiket szó nélkül nem hagyhatunk. De nem lévén szokásunk az tires nagyképzűsködés, erre vonatkozó észrevételeinket majd akkor tesszük meg, mikor a szükséges adatok is mind a rendelkezésünkre fognak állani.

— **Futkosás a vásár után.** Hirt adtunk róla lapunk legutóbbi számában, miként puskázta el a pótvasár mielőbb való megtartásának ügyét a polgármesteri ferde okoskodás, mely nem hajlott a helyes alispáni utasításra, hanem azt hitte, hogy az a bölcös dolog, a mit ő eszelt ki a miniszternek való sürgönyösséssel. Most aztán, hogy a sürgönyre megjött a miniszteri válasz, mely a polgármestert az alispántól kapott utasítás szerint rendeli eljárni, ugyancsak nagy a lótas-futás a városházán a vásár után. Ahány tisztviselőtanácsnok, annyiféle utagattott a f. hó 3-án a 36 kilométer távolságon belül eső községekbe, hogy mindenünnen rövid úton szerezzék be a szentesi pótvasár megtartásához a beleegyezést. Persze ez újabb kiadást hoz a közpénztárra. De még ez sem volna baj, csak legalább már jó eredménnyel járnának a bölcös urak.

— **Zsebelő cigányasszony.** Fodor Józsefné Farkas Kata szegedi cigányasszony Szentesre szokott átrándulni egy-egy kis vendégzereplésre, mit rendszeren egyik-másik kizsebelt nénemasszony szokott megsíratni. A f. hó 3-án reggel is ily célból járt-kelt a nevezett a piactéren, miközben már-már sikerült neki Csákó Józsefné zsebéből 8 frtot kikapartatni. Azonban a zsebelés ezúttal mégis rossz véget ért, mert az enyveszűzű cigányasszonyt rajtaérték gonosz praktikáján és becsérték a büntető járásbíróshoz, hol — miután kihalgatták és beismerésben volt — csakhamar szabadon bocsátották. Persze, majd ha büntényét kell tárgyalni, a járásbírósg a rendőrkapitányi hivatalt keresi meg, hogy Fodor Józsefné vagyoni és előéleti bizonyítványt beszerezze.

— **Történeti hangverseny.** Káldy Gyula zeneszerző, a magyar zenekola igazgatója, aki a kurucdalokkal való művészi körútjában a télen hozzánk is ellátogatott és itt egy hangverseny rendezésével bennünket gyönyörködtetett, újabban ismét művészi körutat tesz az országban, ezúttal, hogy eredeti magyar operák legszebb részeivel ismeresse meg a vidéki közönséget. A kitünő mestert e művészi körútban kísérik: György Zsófia, W. Bély Hermin és Kuliffay Izabella énekesnők és Walch Vilmos baritonénekes. A művész-társaság legközelebb nálunk is rendez két hangversenyt, melyekre — mint kiváló élvezetet ígérke — előre felhívjuk a közönség figyelmét. Az 1-ső est másóra: 1822—1857-ig. Béla futás, első eredeti magyar opera Ruzsicska Józseftől; Batori Mária; Erkel Ferenc első operája; Hunyady László — Erkel Ferentől; 1848—1857. Kunok irta Császár György; Ilka; Dopler Ferentől; Erzsébet, irta Erkel Ferenc. A második est másóra: 1861—1893. Bánkban irta Erkel Ferenc; Szép Ilonka irta Mosonyi Mihály; Sarolta, irta Erkel Ferenc; Dózsa György, irta Erkel Ferenc; Frankovics György, irta Erkel Ferenc; Névtelen hösök; István király; és Toldy szerelmek. Jégycék e két hangversenyre előre máris válthatók Stark Nándor könyv- és zenemű-kereskedésben. A két estére együtt váltva ülhely 3 frt, állóhely 1

frt 50 kr., egy-egy estére külön váltva: ülőhely 2 frt, állóhely 1 frt. A két estére együtt váltott jegyet joga van a tulajdonosnak a másik estén bárki másnak átengedni.

— **Változás a hajójaratokban.** A tisza hajóközlekedésben, az ősz beálltával s az úgynevezett őszi menetrenddel, némi változás következett be. A tegnapi naptól ugyanis Szentesről Szolokra hetenkint kedden és pénteken délelőtt 10 óra tájban, Szentesről Szegedre pedig vasárnap és szerdán délelőtt 11 óra tájban indul a hajó.

— **Pándán.** Barátunkot és a tollfosztó egylet jeles tagját, Bütykös Nagy Veronikát súlyos csapás érte; — írja a Sulyomvölgyi Igazmondó. Ahogy ugyanis a f. hó 2-án este épp a tollfosztóegylet gyűléséből volt hazatérendő és útközben betekintett a Csötlök Múzi butikájába, hogy kedves élete párjának néminemű kis szíverősítőt vigyen haza, onnan való távoztában hátulós lábával a palló mellé lépett és az árokba fordult, miközben súlyos zúzódasokat szenvedett. A kitünő honleány és derek anya állapota eléggé aggasztó ugyan; mindazon által alapos reményünk van, hogy teljesen fel fog épülni sérüléséből, mert nyomban községnak ajánlan választott fősülészőjét, Csomangó Szálkás Kunigundát hívták a nagy beteg ágyához, akinek gyógykezelésében a derek honhölgy teljesen megbizik és aki nyomban a legkísérősbalt vajások kenőcsökkel köztözte be a sérült lábát. Az éppúgy nemes hivatása gyakorlása közben megsérült hölgyike kénytelen az ágat őrizni és így hitvesi kötelessége teljesítésében — betegsége alatt — nővére, Bütykös Nagy Eulália fogja őt helyettesíteni. (Üzlethelyisége reklámútcza 777. számú házban.)

— **Egy munkás jubileuma.** A f. hó 3-án volt 25 teljes esztendője, hogy Bartucz István mint fűrészfűző van a Szoldos-féle gyártelepen alkalmazva. 25 évi hű szolgálatot egy helyen eltöltve, valóban méltó arra, hogy róla hírlapilag megemlékezzünk; méltó arra, hogy a munkaadó ünnepé avassa hűségese mnnkása ily jubileumát. Aminthogy meg is ünnepelték a fent mondott napon a Szoldos-féle gyártelepen a Bartucz István 25 éves szolgálati jubileumát. A mondott nap estéjén ugyanis a telep tulajdonosa összegyűjtötte összes munkásait, azok jelenlétében méltányolva Bartucz hűségese szolgálatát, a jubilánsnak értékes zsebkört adott emlékül, majd az összes munkásokat megvendégelte a jubiláns tiszteletére. Szolgáljon ez az eset követendő példaul és buzduljanak rajta hasonló hűségese szolgálatra a munkások.

— **Balesett.** Volfinger Adolf helybeli borkereskedő 5 éves fiacskája, a f. hó 3-án a Mócz-féle ház emeleti folyosójáról lezuhant az udvar kövezetére és — mint értesülünk, súlyos belső sérüléseket szenvedett. A kis fiú az ott lakó Klein Jakab rabbi fiacskájánál volt aznap látogatásban, a gyermekek a folyosón játszva, valószínűleg felkapaszkodtak az ablak párkányára, és így eshettek le — vigyázatlanságból, egynsúlyt veszve, a kis Volfinger fiú.

— **A kereskedő-ifjak** f. hó 14-iki bálja iránt, melyet egyleti helyiségük új berendezése javára rendeznek a Kass-szállóban, már is általános érdeklődés mutatkozik nem csupán itthon, de a vidéken is, honnan elérhetően többen fognak e vigalomra Szentesre rándulni. A rendezőség nagyban buzgólkodik a mulatság sikere érdekében, mely — előreláthatóan — nem is fog elmaradni.

— **Vásár a közelben.** Tisza-Földváron a f. hó 8-án és 9-én lesz az idei őszi országos vásár megtartva.

— **Lépfene.** Szépe Balogh Sándor donáti 76. számú tanýáján egy drb. sertés hullott lépfenében. A hatóság megtegte a tanya fertőtlenítésére a szükséges óvintézkedéseket.

— **Bitang jószág.** Szegvár község házában egy darab csikó van bitangságban, melyet a magát igazolni tudó tulajdonos ugyanott átvethet.

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben, privát-megrendelőknek közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 ftt 65 krig póstaber- és vármentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztolt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulónal küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)**

Elszámolás és köszönet nyilvánítás.

A Szentesen az idén besorozott iparosifjú-ujoncok által a f. évi szeptember hó 30-án a Kass-szálló termében rendezett ujoncbal bevétele volt, 11 ftt 50 kr. fellülizetéssel együtt 106 ftt 97 kr. Kiadás pedig 124 ftt 76 kr. E szerint a vigalom 17 ftt 79 kr. deficittel végződött.

Fözlülizetmi szívesek voltak: Tóth Árpád és Kass Gusztáv 8—3 fttot; Nagy Ferenc 2 fttot; Bánfalvi Lajos, Sarkadi Nagy Zsigmondné, Kanász Nagy Antal 1—1 fttot, Minich István 50 krt.

Fogadják úgy a szíves fözlülizetők, valamint Gyarmati Juleska kiasszony az izléses rendezői jelvények készítésért, ez úton is őszinte köszönetünk nyilvánítását.

Szentesen, 1893. október 1-én

a rendezőség.

Irodalom.

A »**Vasárnapi Ujság**« október 1-sei száma tizenhárom képpel, s a következő tartalommal jelent meg: «A községi ünnepnapok» (5 képpel): 1. A király megérkezésére várók a községi vasuti pályaháznál: Erdélyi M. pillanatnyi fényképe. 2. A király és a német császár bevonulása Kőszegre. 3. A német császár rohamra vezeti huszár-czredét. Jantjyk Máttyás rajzai. 4. Diadalkapu a király lakásához vezető úton. 5. Kőszeg város diadalkapuja a honvéd laktanya előtt, Cserna Károly rajzai. — «Norderney.» Endrődi Sándor költeménye. — «Mohács és vidéke.» (Képpel: «Az Orient hajó Mohács mellett.» Cserna Károly rajza.) — «A bélyei vadászterületről.» — «A Duna völgye a batinaí leányvártól nézve.» (Képpel Paur Gézőtől.) — «Ferenc Ferdinánd földkörüli útja.» Irta a »**Vasárnapi Ujság**« számára egy tengerész-tiszt az «Erzsébet» hajó földétén. — «Régi vadászatok.» — «Bombarnac Klaudius.» Verne Gyula legújabb regénye. Franciából fordította Huszár Imre. (Képpel.) — «Krieghammer Ödön lovassági tábornok, az új közös hadügy-miniszter.» (Arcképpel.) — «Icolmskill.» Skóciai levél. Hegedüs Loránttól. — «Magyar gyalogság védelmi tűzharcbán.» (Képpel, Kőszeg vidékén fölvetett pillanatnyi fénykép után.) — «Forradalom Braziliában.» (Arcképpel.) — «Egy régi munkatárs.» Két levél Edvi Illés Pátról. Közli Róna Béla. — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyletek; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes rovatok.

A »**Vasárnapi Ujság**« előfizetési ára negyedévre 2 ftt. a Politikai Ujdonságok-kal együtt 3 ftt Megrendelhető a Franklin Társulat kiadóhiv. (Budapest, egyetem-utca 4. sz.)

KÖZGAZDASÁG.

A **takarmánykivételi tilalom** tárgyában Bethlen András gróf földmivvelésügyi miniszter tegnapelőtt d. u. értekezletre hívta össze az orsz. gazdatanács tagjait. A miniszter megnyitja után Kirisztinkovics Ede előadó adta elő a tilalmi rendelet életbe lépésének indokait. Ezután eszmecsere következett, melynek során a tanács tagjai közül Bujanovich Sándor, Andrassy Aladár gróf, Kodolányi Antal, Teleky Arvéd gróf, Benicky Gábor, Perlaky Ede, Vályi Árpád, ifj. Szabó Ferenc, Kubinyi György, Szabó József és ifj. Széchenyi Imre gróf fejtették ki nézeteiket a tilalma illetőleg. A tanács nagy részethelyeselte a tilalmat. Ezután a takarmányfűmág termeléséről értekeztek, mely tárgyhöz Teleky Arvéd gróf és Andrassy Aladár gróf szólottak. A miniszter kijelentette, hogy feladatának fogja tekinteni a szolid magkereskedés megővésétől gondoskodni.

Vasúti menetrend.

Budapest—k.-szt.-márton—szentesi vonal.

Szolnok—Szentes.

Szolnokról indul 4 óra 52 perckor délután. Szajolról indul 5 ó. 22 p. d. u. Pusztá-Tenyőről indul 5. ó. 40 p. d. u. Kun-Szent-Mártonról indul 7 ó. 37 p. este. Szentesre érkezik 8 ó. 36 p. este.

Szentes—Solnok.

Szentesről indul 6 óra 14 perckor este. Kun-Szent-Mártonról indul 7 ó. 26 p. este. Pusztá-Tenyőről indul 9. ó. 13 p. éjjel. Szajolról indul 9 ó. 31 p. éjjel. Szolnokra érkezik 9 óra 56 perckor éjjel.

Budapest—Szentes.

Budapestről indul 8 ó. 10 p. reggel, 10 órakor éjjel. Szolnokra érkezik 11 órakor délelőtt, 1 óra 7 perccor éjjel. Szolnokról indul 11 óra 22 perc délelőtt, 4 óra 20 perc éjjel. Szentesre érkezik 3 ó. 54 p. d. u., 8 ó. 15 p. reggel.

Szentes—Budapest.

Szentesről indul 6 ó. 5 p. reggel, 11 óra 37 p. d. e. Szolnokra érkezik 10 óra d. e., 3 óra 48 perc d. u. Szolnokról indul 11 óra 22 p. d. e., 4 ó. 20 p. d. u. Budapestre érkezik 1 óra 20 perc d. u., 7 óra 25 perc este.

Budapest—félegyháza—csongrádi vonal.

Budapest—Csongrád.

Budapestről indul 8 óra 30 perc reggel, 2 óra 20 perc délután, 4 óra 25 perc délután. Félegyházára érkezik 12 óra 11 perc délután, 4 óra 43 perc délután, 7 óra 57 perc este. Félegyházáról indul 12 óra 25 perc délbén, 5 óra 10 perc délután. Csongrádra érkezik 1 óra 25 perc délután, 6 óra 10 perc este.

Csongrád—Budapest.

Csongrádról indul 9 óra 20 p. délelőtt, 3 óra d. u. Félegyházára érkezik 10 óra 21 perc délelőtt, 4 óra 01 perc délután. Félegyházáról indul 11 óra 06 perc délelőtt, 4 óra 55 perc délután. Budapestre érkezik 1 óra 25 perc délután, 8 óra 50 perc este.

Félegyháza—szegedi vonal.

Félegyháza—Szeged.

Félegyházáról indul (Pusztá-Péteri, Kistelek, Szatymaz, Dorosma felé) 12 óra 19 perc délután 4 óra 44 perc délután. Szegedre érkezik 1 óra 47 perc délután, 5 óra 45 perc délután.

Szeged—Félegyháza.

Szegedről indul (Dorosma, Szatymaz, Kistelek, Pusztá-Péteri felé) 10 óra 1 perc délelőtt, 3 óra 05 perc délután. Félegyházára érkezik 11 óra 04 perc délelőtt, 4 óra 39 perc délután.

H.-m.-vásárhely—szegedi vonal.

H.-M.-Vásárhely—Szeged.

H.-M.-Vásárhelyről indul 6 óra 57 perc reggel, 3 óra 58 perc délután, 9 óra 25 perc éjjel. Szegedre érkezik 7 óra 53 perc reggel, 4 óra 33 perc délután, 10 óra 20 perc éjjel.

Szeged—H.-M.-Vásárhely.

Szegedről indul 3 óra 30 perc éjjel, 10 óra 5 perc délelőtt, 6 óra 52 perc este. H.-M.-Vásárhelyre érkezik 4 óra 34 perc éjjel, 10 óra 50 perc délelőtt, 8 óra 01 perc este.

Laptulajdonos és felelős-szerkesztő: Dr. Mátéffy Ferenc
Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

6992. szám. Csongrádvármegye alispánjától.
1893.

Pályázati hirdetmény.

Szentes rendezett tanácsú városnál üresedésben levő évi 600 ftt fizetéssel és 150 ftt lakbérrel javadalmazott aljegyzői állásra emezzel pályázatot hirdetek; felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni kívánják, hogy képesítettségüket és erkölcsi magukviselést igazoljék okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. évi október hó 7-ik napjának d. u. 5 órájáig hozzám nyujtsák be.

Szentesen, 1893. szept. hó 19.

Dr. Csató Zsigmond,
alispán.

3—3

Üzleti értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. érdemű közönséget, hogy a gyártelepemen a f. hó 12-ére viradó éjszakán pusztított tűzvész dacára is,

FAÜZLETEMBEN

úgy az épület-, valamint a gömbölyű és tűzifa és a zsindey eladása akadálytalanul folyik tovább, az eddigi szokásos szolid napiárak mellett.

Egyidejűleg értesitem a n. érd. örlető közönséget is arról, hogy gépem a gőzmalomhoz megérkezett és

GŐZMALMOMBAN

az örletést már megkezdtem.

Amidőn a t. közönségnek irántam mindenkor tanúsított szíves bizalmáért köszönetet mondok, egyúttal kérem — részemre a megtisztelt bizalmat továbbra is megtartani.

Szentesen, 1893. szeptember hó.

Tisztelettel:

Sonnenfeld Sámuel,
fakereskedő.